

PRIVACY FIRST

eigen keuzes in een vrije omgeving

JAARVERSLAG 2021

**Stichting Privacy First
Amsterdam**

26 juli 2022

Inhoudsopgave

1.	Visie en beleid	1
2.	Projecten en evenementen	2
2.1	Nederlandse Privacy Awards & Nationale Privacy Conferentie	2
2.2	Externe projecten	4
2.3	Overige activiteiten	5
3.	Politieke lobby	6
3.1	Coronamaatregelen.....	6
3.2	Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (WGS of “Super SyRI”)	6
3.3	Overige onderwerpen	6
4.	Campagne: PSD2meniet.nl	7
5.	Rechtszaken	8
5.1	UBO-register	8
5.2	ANPR: Automatische Nummerplaat Herkenning	9
5.3	Zaak Burgers tegen Plasterk	10
5.4	Nieuwe zaak tegen coronapas? (diverse privacy-aspecten)	11
5.5	Rechtszaken van individuele burgers	11
6.	Nieuwe claimstichting CUIC	12
7.	Communicatie	13
7.1	Massamedia	13
7.2	Internet.....	14
8.	Organisatie	14
9.	Financiën	15

1. Visie en beleid

Privacy First is in 2008 opgericht als onafhankelijke stichting ter behoud en bevordering van ieders recht op privacy. Privacy is een universeel mensenrecht en de basis van onze democratische rechtsstaat. Naast de persoonlijke levenssfeer omvat het recht op privacy ook de bescherming van persoonsgegevens, vertrouwelijke communicatie, het huisrecht en lichamelijke integriteit. Van alle mensenrechten staat het recht op privacy in deze tijd het meest onder druk. Privacy First maakt zich daarom sterk om dit recht zoveel mogelijk te beschermen en te bevorderen. Als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) doet Privacy First dit in het algemeen belang, hetzij voor de gehele bevolking, hetzij voor kwetsbare bevolkingsgroepen. Privacy First hanteert daarbij een brede, principiële oriëntatie op privacy, zowel in relatie tot onze vrije, open samenleving alsook met betrekking tot andere relevante mensenrechten. Ons blikveld en onze activiteiten strekken zich daarbij uit tot zowel het digitale als het analoge domein. Deze werelden raken echter in toenemende mate geïntegreerd en maken de klassieke ‘analoge ruimte’ steeds kleiner. De ontwikkelingen in het digitale domein gaan razendsnel. Om dit in goede banen te kunnen leiden pleit Privacy First naast goede wetgeving met degelijke privacywaarborgen al jaren voor *privacy by design*: het inbouwen van privacy in technologie. De komst van de nieuwe Europese privacywet AVG heeft ons daarbij wind in de rug gegeven. Tegelijkertijd opereert Privacy First immer in een krachtenveld waardoor de privacy voortdurend bedreigd wordt.

Vast beleid van Privacy First is om onze aandacht primair te richten op (dreigende) privacy-schendingen die grote groepen mensen tegelijk kunnen treffen. In onze selectie van onderwerpen laten wij ons daarbij leiden door 1) de schaal, 2) de ernst en 3) de impact en gevolgen van een bepaalde schending. Massale, ernstige privacy-schendingen worden door Privacy First eerst onderzocht en publiekelijk benoemd. Vervolgens tracht Privacy First de betreffende schending op te heffen middels stille diplomatie en politieke lobby, gevolgd door een publiekscampagne, juridische actie of – als uiterste middel – een rechtszaak.

In lijn met deze criteria richtte de aandacht van Privacy First zich de laatste jaren voornamelijk op biometrie, cameratoezicht, medische privacy, massa surveillance, mobiliteit en anonimiteit in de openbare ruimte. Daarnaast hebben ook de thema’s financiële privacy, kinderen & privacy, het Internet of Things en kunstmatige intelligentie onze toenemende aandacht.

Hieronder lichten wij onze voornaamste activiteiten uit 2021 graag toe. Voor recente activiteiten van Privacy First verwijzen wij u graag naar onze website.

2. Projecten en evenementen

2.1 Nederlandse Privacy Awards & Nationale Privacy Conferentie

Ondanks de voortdurende beperkingen in de Coronacrisis organiseerden ECP en Privacy First op 28 januari 2022 opnieuw gezamenlijk onze jaarlijkse Nationale Privacy Conferentie. Dit is inmiddels hét jaarlijkse Nederlandse privacy-evenement rond de Europese Dag van de Privacy. Ons doel van dit evenement is om gezamenlijk met het bedrijfsleven, de overheid en wetenschap te bouwen aan een privacyvriendelijke informatiemaatschappij. Wegens de Corona-restricties vond het evenement opnieuw online plaats vanuit de televisiestudio op onze vaste congreslocatie: Nieuwspoord in Den Haag. De belangstelling was als vanouds groot: honderden professionals hadden zich voor de livestream aangemeld. Sprekers tijdens het congres waren achtereenvolgens Marjolijn Bonthuis (adjunct-directeur ECP), Monique Verdier (vice-voorzitter Autoriteit Persoonsgegevens), Martin Vliem (National Security Officer, Microsoft), Max Schrems (oprichter None of Your Business, NOYB), Haroon Sheikh (senior wetenschapper, WRR), Gry Hasselbalch (co-founder, European thinkdotank DataEthics), Paul Korremans (voorzitter Privacy First) en Wilmar Hendriks (jury-voorzitter Nederlandse Privacy Awards). Dagvoorzitter was presentator Tom Jessen (RTL, BNR).

Interview door Tom Jessen met Monique Verdier (vice-voorzitter Autoriteit Persoonsgegevens) tijdens Nationale Privacy Conferentie, Nieuwspoord 28 januari 2022. © Nieuwspoord

Als afsluitend onderdeel van de conferentie werden door Privacy First onze jaarlijkse Nederlandse Privacy Awards uitgereikt. Tijdens de zomer van 2021 ontving Privacy First diverse hoogwaardige inzendingen voor deze Awards. Beoordelingen en gesprekken met alle inzenders door onze onafhankelijke Awards-jury vonden vervolgens plaats gedurende de herfst en winter van 2021. Genomineerd in de categorie Consumentenoplossingen werden Street Art Museum

Amsterdam (SAMA, privacy-bewustwording in de openbare ruimte middels kunst), PiM (privacyvriendelijke ID app van KPN) en Privacy Rating (visualisatie voor

Nederlandse PRIVACY AWARDS

bezoekers van websites en webshops; Universiteit Twente). De nominaties in de categorie Bedrijfsoplossingen waren Scoor voor je Club (AVG-proof communicatie en financiering van

maatschappelijke organisaties) en Quodari (privacyvriendelijk social media platform). In de categorie Overheidsdiensten waren Summitto (BTW-fraude bestrijden zonder data-opslag) en Shuttercam (dataminimalisatie door afscherming van camera's; AMS Institute en gemeente Amsterdam) genomineerd.

Tijdens de online conferentie hebben alle genomineerden hun projecten middels Award-videopitches aan het publiek gepresenteerd. Street Art Museum Amsterdam, Quodari en Summitto werden vervolgens door de jury tot winnaars uitgeroepen. Daarnaast ging de Aanmoedigingsprijs naar het Centrum Informatiebeveiliging en Privacybescherming (CIP).

Overhandiging Nederlandse Privacy Award door Privacy First voorzitter Paul Korremans aan CIP community manager Walter van Wijk en directeur Ad Reuijl, 25 februari 2022.

De jury van de Nederlandse Privacy Awards bestond in 2021 uit de volgende personen:

- Wilmar Hendriks, founder Control Privacy, bestuurslid Privacy First en bestuursvoorzitter CUIC (jury-voorzitter)
- Paul Korremans, voorzitter Privacy First

- Melanie Rieback, CEO en co-founder Radically Open Security
- Nico Mookhoek, privacyjurist en oprichter DePrivacyGuru
- Rion Rijker, privacy- en informatiebeveiliging expert en IT-jurist, partner Fresa Consulting
- Magdalena Magala, Functionaris Gegevensbescherming gemeente Zaanstad
- Mathieu Paapst, universitair docent IT-recht Rijksuniversiteit Groningen en projectlead cookiedatabase.org
- Jaap van der Wel, IT-deskundige en privacyjurist, managing partner Comfort Information Architects
- Erik Bruinsma, jurist; directeur Strategie en bestuursadvisering, Centraal Bureau voor de Statistiek.

De Nationale Privacy Conferentie en de Nederlandse Privacy Awards werden in 2021 mede mogelijk gemaakt door Stichting Democratie & Media en The Privacy Factory. De gehele conferentie werd live gestreamd vanuit Nieuwspoort en kan worden bekeken op <https://www.youtube.com/watch?v=roBpRWW1-MI>.

Begin 2023 zullen Privacy First en ECP dit inspirerende evenement opnieuw organiseren. Zou uw organisatie graag (media-)partner of sponsor willen worden? Neem dan contact op met Privacy First!

2.2 Externe projecten

Privacy First wordt de laatste jaren regelmatig door bedrijven en overheden gevraagd om advies. Wanneer de intenties van de betreffende organisatie in lijn liggen met de missie van Privacy First willen we graag een bijdrage leveren. Door onze kritische

betrokkenheid bij dergelijke projecten tracht Privacy First – in het algemeen belang – bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen positief te beïnvloeden en de privacy niet alleen “van buitenaf” maar ook “van binnenuit” te laten waarborgen. Door de Coronacrisis waren er in 2021 echter minder nieuwe projecten dan verwacht. Desondanks was Privacy First in 2021 betrokken bij enkele grootschalige externe projecten:

- 1) **Coalitieproject met TU Delft:** ELSA Lab onderzoeksvoorstel bij NWO inzake kunstmatige intelligentie & democratie: ‘Making AI Public: Governance, Justice and Security in the Digital Era.’ Partners zijn o.a. diverse universiteiten, ministeries, gemeenten, NGO’s en bedrijven. Beoogde bijdrage van Privacy First is advies en commentaar inzake privacy-aspecten.
- 2) **Coalitieproject met Universiteit Tilburg:** meerjarig project (2020-2024) t.b.v. privacyvriendelijke Blockchain-toepassingen voor de Nederlandse rijksoverheid. Partners zijn o.a. NWO, diverse ministeries, VNG, CJIB, ECP, bedrijven en instanties. Privacy First levert gedurende het project kritische input en zal enkele publieksevenementen organiseren.
- 3) **Ethische klankbordgroep Nationale Politie:** sinds eind 2021 is de directeur van Privacy First door de korpschef benoemd als lid van deze nieuwe klankbordgroep van de Nationale Politie. Andere externe leden zijn o.a. afkomstig van universiteiten en NGO’s.

2.3 Overige activiteiten

Privacy First was sinds 2019 structureel betrokken (als spreker en ter werving van deelnemers) bij de UvA Academy Masterclass: Privacy in Perspectief (Universiteit van Amsterdam). Deze samenwerking werd in maart-april 2021 gecontinueerd.

Privacy First had in 2021 meetings met o.a. Platform Burgerrechten, Universiteit Antwerpen, ECP, TNO, Accidental Americans, Voys Telecom, Nieuwe Gevers, Universiteit van Amsterdam, NJCM, Goedzo Data Ethiek, Omni Bridgeway, Datavakbond, Open State Foundation, College voor de Rechten van de Mens, FBned, Amber Alert, Amnesty International, The Privacy Collective, Universiteit Tilburg, NOYB, Ministerie van Justitie & Veiligheid, Autoriteit Persoonsgegevens, AFMP, RTL Nieuws, WODC, Auto & Fiscus, Argumentenfabriek (sessie tbv beleid Politie mbt corona-protesten), NOS, SEO Economisch Onderzoek, Controle Alt Delete, PILP, WRR en Nationale Politie.

De bestuursleden en medewerkers van Privacy First worden regelmatig als spreker gevraagd bij publieksevenementen van overheid, bedrijfsleven en wetenschap. Daarnaast voert Privacy First continu stille diplomatie op ons brede werkkterrein.

3. Politieke lobby

3.1 Coronamaatregelen

De Coronacrisis is inmiddels niet alleen een gezondheidscrisis gebleken, maar ook een wereldwijde crisis voor talloze andere mensenrechten, waaronder het recht op privacy. Vanaf het allereerste moment (maart 2020) heeft Privacy First daarom haar prioriteiten bijgesteld en vrijwel alle privacy-relevante coronawetgeving en beleid kritisch gevolgd. We hebben daarbij getracht om te verregaande maatregelen zoveel mogelijk tegen te houden of positief te beïnvloeden. In het verlengde van onze politieke lobby in 2020 heeft Privacy First daarom in 2021 o.a. kritische aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- **avondklok**
- **mogelijke invoering van zogeheten 2G-beleid**
- **wetsvoorstel testbewijzen covid-19 (coronatoegangsbewijs / coronapas).**

Mede naar aanleiding van onze kritische inbreng werd *privacy by design* een belangrijke randvoorwaarde voor de invoering van de Nederlandse coronapas, zeker in vergelijking met coronatoegangsbewijzen in andere Europese landen.

3.2 Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (WGS of “Super SyRI”)

In samenwerking met de coalitie die in 2020 de baanbrekende rechtszaak tegen het Systeem Risico Indicatie (SyRI) won volgt Privacy First i.s.m. het Platform Bescherming Burgerrechten het vergelijkbare wetsvoorstel Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (WGS) nauwlettend. Mede in het licht van de toelagenaffaire waarschuwde de SyRI-coalitie de Eerste Kamer begin 2021 nadrukkelijk voor de mogelijke gevolgen van deze wet. Mocht onze gezamenlijke politieke lobby tegen de WGS vruchteloos blijken, dan zal de SyRI-coalitie naar alle waarschijnlijkheid een rechtszaak tegen de WGS starten.

3.3 Overige onderwerpen

In het kader van de kabinetsformatie stuurde Privacy First in april 2021 een uitgebreide constructief-kritische **brief aan de informateur**.

In mei 2021 vroeg Privacy First (in samenwerking met Amber Alert) kritische aandacht voor de privacy-risico's van **Burgernet**. Dit leidde tot diverse Kamervragen en onderzoek door de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

In juli 2021 waarschuwde Privacy First de Eerste Kamer voor de bezwaren en risico's van de Europese her-invoering van biometrische **vingerafdrukken in identiteitskaarten**.

In augustus 2021 stuurde Privacy First i.s.m. het Platform Burgerrechten een kritische brief aan de Tweede Kamer inzake de dreigende wettelijke legitimering van

onrechtmatige **surveillance door de Nationaal Coördinator Terrorismedbestrijding en Veiligheid (NCTV)**.

Naar aanleiding van gezamenlijke lobby door Privacy First en Publicroam (winnaar Nederlandse Privacy Awards 2020) heeft het Forum Standaardisatie in september 2021 een advies uitgebracht om **openbare WiFi-netwerken voor gastgebruik voortaan altijd veilig aan te bieden**. Het onafhankelijke adviesorgaan beveelt aan om de veiligheid van WiFi te verbeteren door gebruik van de standaard WPA2-Enterprise. Dit gezaghebbende advies geldt voor alle publieke en semi-publieke instellingen in Nederland en heeft daarmee impact op duizenden Wifi-netwerken.

Tevens leverde Privacy First in 2021 o.a. kritische inbreng bij de **internetconsultaties** inzake het concept-wetsvoorstel Wijzigingswet Verwijzingsportaal Bankgegevens en het concept-wetsvoorstel Derdenbesluit Basisregistratie Personen (BRP). Daarnaast leverde Privacy First kritische input aan het NJCM ter opstelling van onze gezamenlijke periodieke Nederlandse coalitierapportage aan het VN Comité tegen Foltering in Genève, met name inzake Nederlands **politiegeweld bij demonstraties** en de invoering van **Taser-wapens**.

4. Campagne: PSD2meniet.nl

Sinds eind 2017 werkt Privacy First in meerdere projecten aan het mitigeren van risico's die ontstaan door PSD2. Met deze Europese bankwet kunnen consumenten hun bankgegevens delen met andere partijen voor 'rekeninginformatiediensten'. Hiervoor moet de consument eerst toestemming geven. Hierna moet de bank alle transactiedata van de consument met een externe partij (financiële dienstverlener) delen. Sinds de zomer van 2019 heeft Privacy First (met steun van het SIDN Fonds) in dit verband een campagne gelanceerd rond de privacy-risico's van PSD2: [PSD2meniet.nl](https://www.psd2meniet.nl). Voornaamste doel van onze PSD2

campagne is de ontwikkeling van een PSD2-me-niet-filter, vergelijkbaar met reeds bestaande bel-me-niet-registers en do-not-track (WiFi) registers. In het kader van de komende evaluatie van de Europese Commissie over PSD2 schreef

Privacy First in 2021 een uitgebreide whitepaper met daarin onze inzichten uit ons PSD2 project. In onze whitepaper werkten we een aantal privacy-oplossingen uit, namelijk:

- beter informeren van consumenten
- detecteren van bijzondere persoonsgegevens in transacties
- filteren van deze gegevens.

De belangrijkste *privacy by design* oplossing uit ons PSD2 project is het PSD2-me-niet-filter. In de whitepaper gaan we daar uitgebreid op in. In deze whitepaper beschrijven we hoe bijzondere persoonsgegevens gedetecteerd kunnen worden. Dit kan met een lijst rekeningnummers waar bijzondere persoonsgegevens uit af te

leiden zijn. Met deze lijst hebben we een API gebouwd waarmee het filteren mogelijk is. Onze whitepaper hebben we verstuurd aan alle relevante toezichthouders, privacy NGO's en alle AISP's die in het register van de EBA staan. Onze API is inmiddels opgenomen in een dienstverlener: FwdPay, Gatekeeper for Open Banking. Eind 2021 diende ons PSD2 project tevens als inbreng van Privacy First bij de evaluatie van PSD2 door het Ministerie van Financiën.

Hoewel dit project inmiddels is afgerond zal Privacy First dit dossier blijven monitoren. De website PSD2meniet.nl blijft in de lucht en zal een basis blijven voor dit onderwerp.

5. Rechtszaken

Als maatschappelijke organisatie gaat het Privacy First erom zo effectief mogelijk te opereren met de beperkte middelen die wij hebben. Als stille diplomatie, politieke lobby en campagnes onvoldoende effectief blijken, voert Privacy First daarom principiële rechtszaken tegen wetgeving en beleid die tot grootschalige privacyschendingen leiden. **De afgelopen jaren deed Privacy First dit met succes tegen de centrale opslag van ieders vingerafdrukken onder de Paspoortwet, de**

opslag van ieders telecommunicatie-data onder de Wet bewaarplicht telecommunicatiegegevens en massale risicoprofilering van burgers door het Systeem Risico Indicatie (SyRI). Privacy First voert dergelijke zaken bij voorkeur in coalitieverband en middels pro bono ondersteuning (of externe sponsoring) door geschikte advocatenkantoren.

© Lisa S. / Shutterstock.com

5.1 UBO-register

Rechtszaak tegen massale openbaarmaking van gevoelige persoonsgegevens

Sinds eind 2020 voerde Privacy First een grootschalige rechtszaak tegen het nieuwe UBO-register. In dit openbare register bij de KvK staat informatie over alle uiteindelijk belanghebbenden ('ultimate beneficial owners' / UBO's) van alle in Nederland opgerichte vennootschappen en andere rechtspersonen (waaronder alle stichtingen en verenigingen), met alle privacy- en veiligheidsrisico's van dien. Het voor iedereen toegankelijk maken van de persoonsgegevens van alle UBO's aan eenieder is een schending van de privacy die in de optiek van Privacy First (en ook de European Data Protection Supervisor) volstrekt disproportioneel is. Privacy First beoogde met deze rechtszaak het UBO-register buiten werking te stellen en prejudiciële vragen over het register te laten stellen aan het EU Hof in Luxemburg. Daartoe diende op 25 februari 2021 bij de rechtbank Den Haag een kort geding van Privacy First tegen de Staat.

Ondanks rechterlijke twijfels over de rechtmatigheid van het UBO-register wees de voorzieningenrechter het kort geding echter af, mede omdat inmiddels vanuit Luxemburg reeds een vergelijkbare rechtszaak over het UBO-register bij het EU Hof aanhangig was gemaakt. Ook in spoedappèl werd de zaak vervolgens afgewezen door het Hof Den Haag, waarbij de rechters echter wel nadrukkelijk wezen op de wettelijke mogelijkheid voor UBO's om hun gegevens te laten afschermen. Nadere juridische actie van Privacy First tegen het UBO-register volgt wellicht medio 2022, afhankelijk van de uitkomst van de vergelijkbare Luxemburgse zaken bij het EU Hof. Deze zaak van Privacy First wordt behandeld door Boekx Advocaten.

© Guus Schoonewille

5.2 ANPR: Automatische Nummerplaat Herkenning

Rechtszaak tegen massa-surveillance door cameratoezicht

Na jarenlange vertraging (door diverse omstandigheden, waaronder gebrek aan funding) diende in november 2021 eindelijk het langverwachte kort geding van Privacy First tegen de Staat over de controversiële ANPR-wet. Onder deze wet belandt vrijwel iedere automobilist in Nederland sinds 1 januari 2019 vier weken in een centrale politiedatabank die eveneens toegankelijk is voor AIVD/MIVD en op termijn mogelijk meer partijen. Begin december 2021 verklaarde de rechtbank Den Haag ons kort geding weliswaar ontvankelijk, maar wees de zaak tevens af wegens “gebrek aan spoedeisend belang”. Privacy First zal deze zaak nu als bodemprocedure voortzetten en heeft daartoe recentelijk een uitgebreide concept-dagvaarding met (onder art. 3:305a BW verplicht) verzoek om overleg ingediend bij de landsadvocaat. Via Pro Bono Connect wordt deze zaak pro bono gevoerd door CMS Advocaten. Ter feitelijke versterking van de zaak had CMS de afgelopen jaren reeds meerdere Wob-verzoeken bij ministeries ingediend. Inmiddels wordt deze zaak tevens gesteund door het Digital Freedom Fund.

Kort geding tegen ANPR-wet, rechtbank Den Haag 10 november 2021. V.l.n.r.: Paul Korremans (voorzitter Privacy First), Leonard Böhmer (advocaat CMS) en Vincent Böhre (directeur Privacy First).

5.3 Zaak Burgers tegen Plasterk

Rechtszaak over internationale data-uitwisseling door geheime diensten

Reeds sinds 2013 voert Privacy First samen met andere organisaties en burgers de rechtszaak 'Burgers tegen (Minister) Plasterk'. Aanleiding voor deze civielrechtelijke zaak tegen de Nederlandse Staat waren de onthullingen van Edward Snowden over de praktijken van (buitenlandse) inlichtingendiensten, waaronder de Amerikaanse NSA en Britse GCHQ. Onze coalitie eist dat de Staat stopt met het gebruiken van buitenlandse inlichtingen die niet in overeenstemming met de Nederlandse wet zijn verkregen. Onze advocaten van Bureau Brandeis voeren deze zaak op basis van hun eigen pro bono fonds voor maatschappelijke rechtszaken. De aangesloten organisaties zijn: Stichting Privacy First, de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA), de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) en Internet Society Nederland. Na teleurstellende vonnissen van zowel de rechtbank als het Hof Den Haag verwierp helaas ook de Hoge Raad deze zaak in 2018. Daarmee biedt de Hoge Raad sindsdien een vrijbrief voor Nederlandse geheime diensten om zonder rechtsbescherming grote hoeveelheden gegevens van Nederlandse burgers te blijven verzamelen via buitenlandse inlichtingendiensten. Onze advocaten hebben deze zaak daarom begin 2019 voortgezet bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg, parallel met vergelijkbare Britse en Zweedse rechtszaken. De teleurstellende uitspraken van het EHRM in deze buitenlandse rechtszaken hebben de uitkomst van onze zaak vervolgens deels bemoeilijkt. Ook heeft het EHRM (waarschijnlijk vertraagd door de Coronacrisis) nog steeds geen besluit genomen over de ontvankelijkheid van onze zaak. Desondanks blijft de coalitie hopen op een positief resultaat.

5.4 Nieuwe zaak tegen coronapas? (diverse privacy-aspecten)

Sinds de wettelijke invoering van het coronatoegangsbewijs (coronapas) in mei 2021 heeft Privacy First zich georiënteerd op een mogelijke rechtszaak ter kritische toetsing van de privacy-aspecten hiervan. Een verzoek om financiële steun voor de daartoe benodigde *pre-litigation research* werd in de zomer van 2021 echter afgewezen door het Digital Freedom Fund. Ons verzoek om een onafhankelijk en objectief procesadvies over een dergelijke rechtszaak werd vervolgens eveneens afgewezen door de advocatenkantoren die zijn aangesloten bij Pro Bono Connect en Pro Bono Club. Veelgenoemde redenen waren belangenconflicten en “gebrek aan capaciteit”. Vervolgens bleek het advocatenkantoor Van Benthem & Keulen alsnog bereid om een pro bono brainstormsessie over e.e.a. met relevante juristen en advocaten uit het netwerk van Privacy First te faciliteren. Naar aanleiding van deze brainstormsessie heeft Privacy First immer het voornemen om hetzij een eigen rechtszaak tegen de coronapas (c.q. het EU Digital Covid Certificate) te beginnen, hetzij zich aan te sluiten bij andermans relevante rechtszaak, mits een dergelijke rechtszaak door een professionele partij wordt gevoerd en voldoende slagingskansen zal hebben.

Foto: Martin Sanchez, Unsplash.com

5.5 Rechtszaken van individuele burgers

Sporadisch steunt Privacy First rechtszaken van individuele burgers, mits dergelijke zaken van dusdanige aard zijn dat onze steun daarbij onontbeerlijk is, dit in het belang van positieve precedentvorming, maatschappelijke impact, bewustwording en beïnvloeding van wetgeving en beleid. Een goed voorbeeld hiervan zijn de rechtszaken van de Arnhemse privacy-activist Michiel Jonker ter invoering van een gemeentelijke anonieme afvalpas c.q. *privacy by design*, anoniem reizen met het openbaar vervoer en het recht op contante betaling. Andere individuele rechtszaken waar Privacy First inmiddels bij betrokken is hebben betrekking op kinderbijslag (tegen Sociale Verzekeringsbank) en op de vrijwel ongereguleerde Persoonsgerichte Aanpak (tegen gemeente Amsterdam). In dergelijke zaken geeft Privacy First bijvoorbeeld advies en kunnen wij zogeheten *amicus curiae* brieven indienen. Deze

rechtzaken leiden vaak ook tot mediapublicaties en kritische vragen op gemeentelijk of nationaal niveau.

6. Nieuwe claimstichting CUIC

Sinds begin 2020 heeft Privacy First zich actief georiënteerd op de nieuwe mogelijkheid van privacy-massaclaims onder de AVG. Wegens gebrek aan effectieve handhaving door nationale privacy-toezichthouders (waaronder de Nederlandse Autoriteit Persoonsgegevens) lijken dergelijke massaclaims immers de enige mogelijkheid om structurele naleving van de AVG te kunnen afdwingen. In dit verband heeft Privacy First de laatste jaren reeds diverse massaclaims moreel gesteund, waaronder de zaak van The Privacy Collective tegen Oracle & Salesforce. Inmiddels lijkt voor Privacy First de tijd rijp om op dit vlak het juridische heft in eigen hand te gaan nemen. Daartoe heeft Privacy First eind 2021 samen met het Oostenrijkse NOYB van Max Schrems een nieuwe Nederlandse claimstichting opgericht, genaamd CUIC: Consumers United in Court – Privacy Foundation for Collective Redress. De voorbereidende ontwikkeling van CUIC is inmiddels in een vergevorderd stadium en een eerste Nederlandse rechtszaak ligt reeds in het verschiet. Doel van CUIC is om in de toekomst tevens pan-Europees actief te worden. Dit zal tevens positieve wisselwerking voor Privacy First genereren.

De Autoriteit Persoonsgegevens is in augustus 2021 door Privacy First geïnformeerd en geconsulteerd over ons voornemen. Aangezien alle toezichthouders in Europa een capaciteitsgebrek hebben bij het handhaven van de AVG, kunnen NGO's hiermee een belangrijke rol vervullen om massale privacy-schendingen aan de kaak te stellen.

Max Schrems (oprichter NOYB) en Wilmar Hendriks (bestuurslid Privacy First en voorzitter CUIC), 17 juni 2022.

7. Communicatie

7.1 Massamedia

Gemiddeld verscheen Privacy First in 2021 enkele keren per week in de media. Naast verzoeken om interviews wordt Privacy First regelmatig door journalisten benaderd om achtergrondinformatie en onderzoekstips, soms ook door buitenlandse media.

Interview met Vincent Böhre (directeur Privacy First) over het gebruik van drones, EditieNL 26 oktober 2021. © RTL 4

Interview met Haykush Hakobyan (bestuurslid Privacy First) over dubieuze callcenters, Undercover in Nederland 1 augustus 2021. © SBS6

7.2 Internet

De websites van Privacy First vormen onze primaire nieuws- en opiniekanalen. Naast onze Nederlandstalige website <https://www.privacyfirst.nl> is er ook het Engelstalige <https://www.privacyfirst.eu>. Beide sites werden de laatste jaren deels gesponsord door de privacyvriendelijke provider Greenhost en zullen medio 2022 geheel worden vernieuwd. Daarnaast beheert Privacy First onze campagne-websites <https://specifieketoestemming.nl> (medische privacy), <https://psd2meniet.nl> (PSD2) en <https://privacyawards.nl> (Nederlandse Privacy Awards). Het totaal aantal bezoekers op onze websites is in 2021 gegroeid naar circa 93.000 per maand. Ook is Privacy First actief op [Twitter](#) en beheert een eigen LinkedIn-groep voor privacy-professionals. Zowel onze Twitter- als onze LinkedIn-aanhang groeien al jaren gestaag. Wilt u graag op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen rondom Privacy First? Meldt u dan aan voor onze maandelijkse nieuwsbrief via info@privacyfirst.nl !

8. Organisatie

Privacy First is een onafhankelijke, ANBI-erkende stichting die grotendeels uit vrijwilligers bestaat. In 2021 was Vincent Böhre enig medewerker (directeur & jurist, 1 fte), naast Martijn van der Veen als freelance PSD2-projectleider. Daarnaast werkt Privacy First voornamelijk met professionele vrijwilligers en externe experts op diverse terreinen. Doel van Privacy First in 2022 is de ontwikkeling van een compacte, flexibele organisatie met 3 à 4 vaste medewerkers.

Het bestuur van Privacy First bestaat sinds maart 2021 uit de volgende personen:

- Paul Korremans (voorzitter en penningmeester)
- Nelleke Groen (vice-voorzitter)
- Haykush Hakobyan (secretaris)
- Marc Smits (algemeen bestuurslid)
- Wilmar Hendriks (algemeen bestuurslid; tevens bestuursvoorzitter CUIC).

Onze bestuursvergaderingen vonden in 2021 gemiddeld maandelijks plaats.

Bestuur van Privacy First. V.l.n.r.: Paul, Haykush, Nelleke, Wilmar en Marc.

De Raad van Advies (RvA) van Privacy First bestond in 2021 uit de volgende personen, op persoonlijke titel:

- prof. Hans Franken (emeritus hoogleraar Informatierecht, Universiteit Leiden) (voorzitter RvA)
- Quirine Eijkman (vice-voorzitter College voor de Rechten van de Mens & Lector toegang tot het Recht, Hogeschool Utrecht)
- Joris Sprakel (advocaat sociaal-economische mensenrechten, Fischer Groep; Lecturer Human Rights Law, Haagse Hogeschool)
- Eva de Leede (senior ambtenaar Ministerie van Economische Zaken en Klimaat).

Wilmar Hendriks maakte begin 2021 de overstap van onze RvA naar ons bestuur. Wegens drukke werkzaamheden heeft Eva de Leede onze RvA helaas moeten verlaten. Inmiddels is onze RvA met drie nieuwe leden versterkt. Onze RvA komt minstens tweemaal per jaar bijeen met ons bestuur en geeft tevens ongevraagd advies.

De groep vrijwilligers van Privacy First bestaat voornamelijk uit professionals die Privacy First structureel ondersteunen, zowel inhoudelijk (verschillende privacy-thema's) als organisatorisch (ICT, PR, vertalingen etc) en juridisch (onderzoek en advies). Daarnaast beschikt Privacy First over een uitgebreid netwerk van experts uit alle hoeken van de samenleving, variërend van wetenschappers, juristen en ICT'ers tot journalisten, politici en ambtenaren.

9. Financiën

Stichting Privacy First is voor haar werkzaamheden grotendeels afhankelijk van individuele donaties en steun van fondsen en advocatenkantoren. Sinds 2015 wordt Privacy First gesteund door Stichting Democratie en Media; sinds 2017 betreft dit meerjarige institutionele steun. Ons PSD2-project werd sinds 2019 gesteund door het SIDN Fonds. Inmiddels heeft Privacy First meerdere andere fondsen aan zich kunnen verbinden ter ontwikkeling van nieuwe projecten en ter versterking en verduurzaming van onze organisatie en activiteiten, waaronder Stichting Goeie Grutten t.b.v. ons komende PrivacyWijzer-project (over het Internet of Things) en het Digital Freedom Fund ter ondersteuning van onze rechtszaak tegen de ANPR-wet.

Naast financiële steun door individuele donateurs en fondsen staat Privacy First ook open voor sponsoring door bedrijven, mits Privacy First volledig vrij en onafhankelijk kan blijven functioneren. Zo wordt Privacy First sinds 2016 materieel gesteund door ICT-bedrijf Detron middels verstrekking van hardware en infrastructuur voor onze kantoorlocatie. Zowel onze salarisadministratie als onze financiële administratie worden door een extern administratiekantoor gevoerd; het betreffende kantoor biedt haar diensten deels aan als bedrijfssponsoring. De websites van Privacy First worden deels gesponsord door provider Greenhost en via TechSoup Nederland kan Privacy First goedkoop software aanschaffen. Sinds 2017 wordt Privacy First tevens

gesteund door Voys Telecom. Onze jaarlijkse Nationale Privacy Conferentie wordt gesponsord door ECP en onze Nederlandse Privacy Awards werden in 2021 deels gesponsord door The Privacy Factory. Zou uw organisatie graag ook Privacy First of de Nederlandse Privacy Awards willen sponsoren? Neem dan contact met ons op!

Vast beleid van Privacy First is om alle inkomsten zoveel mogelijk te besteden aan inhoudelijk relevante zaken en de operationele kosten zo laag mogelijk te houden. Onze communicatie verloopt daartoe (ook telefonisch) grotendeels via internet. Ondersteunende werkzaamheden worden deels uitgevoerd door professionele vrijwilligers. In maart 2022 is Privacy First verhuisd van de Keizersgracht naar onze nieuwe kantoorlocatie aan de Nieuwe Herengracht; wij delen dit kantoor met onze claimstichting CUIC. Evenementen van Privacy First worden bij voorkeur georganiseerd op externe gesponsorde locaties. De processtukken in onze rechtszaken worden door Privacy First ondersteund middels eigen feitelijk en juridisch onderzoek. Vast beleid van Privacy First is bovendien om grootschalige rechtszaken bij voorkeur in coalitieverband te voeren via het Public Interest Litigation Project (PILP) of via Pro Bono Connect van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM), danwel middels externe sponsoring. Dit om de kosten en financiële risico's te spreiden en de kans op juridische winst te verhogen. Op deze manier komt iedere gedoneerde euro zo effectief mogelijk ten goede aan de privacy van iedere Nederlander.

Hieronder treft u ons financiële jaaroverzicht 2021 aan. Sponsoring van rechtszaken door advocatenkantoren of externe partners is hierin niet inbegrepen.

Jaaroverzicht	2021	2020
Inkomsten:		
Donaties en fondsen	€ 107.286	€ 113.514
Uitgaven:		
Personeelskosten	€ 68.061	€ 70.588
Juridische kosten	-	-
Campagnekosten	€ 17.310	€ 10.702
Evenementen	€ 3.267	€ 3.482
Huisvesting	€ 8.444	€ 8.352
Bancaire en verzekeringskosten	€ 2.171	€ 2.106
Reiskosten	€ 279	€ 677
Websites	€ 1.966	€ 729
Communicatiekosten	€ 698	€ 354
Postbus en frankeringskosten	€ 408	€ 353
Kantoorkosten	€ 130	€ 184

Representatiekosten	€ 68	-
Werkkostenregeling	€ 567	€ 519
Scholingskosten	-	85
Abonnementen	€ 340	€ 110
Overige kosten	€ 1.049	€ 677

Wilt u Privacy First graag steunen? Maak dan een donatie over naar IBAN: NL95ABNA0495527521 (BIC: ABNANL2A) t.n.v. Stichting Privacy First te Amsterdam, of steun ons anoniem via de [donatiepagina](#) op onze website. Privacy First is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Uw giften aan Privacy First zijn daarom belastingaftrekbaar.

Postbus 16799
1001 RG Amsterdam
Telefoon: 020-8100279
Email: info@privacyfirst.nl
Website: www.privacyfirst.nl

Privacy First is ingeschreven in het Stichtingenregister van de KvK Amsterdam onder nr. 34298157.
RSIN/fiscaal nummer: 819211710.